

Съдържание

Предговор	11
-----------------	----

Част първа

Обществени и икономически реалности

I.

Мащаби и характеристики на стоковото производство / 25

1. Стоково многообразие и диверсификация	26
2. Идеята „input – output analyses“	31
3. Реализирането на иновации – промяна в политиката	36
4. Индивидуална и обществена производителност на труда	41
5. Оптимизиране на производствения капацитет	49
6. Интелектуализиране на производството	52

II.

Промени в социалната стратификация / 57

1. Встъпителни бележки.....	57
2. Социални страти – същност и критерии за разграничаване ..	60
3. Механизми за формиране и консолидиране на социалните страти в производството	80
4. Безработица и социална стратификация.....	85
5. Феноменът „алиенация“	89

III.

Концентриране и централизиране на производството и капитала / 94

1. Същност и причини	95
2. Форми и мащаби на проявяване.....	107
3. Необходимо ли е да се противодейства?.....	113
4. Промените са неизбежни	118

IV.**Развитие на демокрацията / 121**

1. Исторически и методични бележки.....	121
2. Лична свобода и свобода на избора.....	128
3. Усъвършенстване на правната рамка.....	135
4. Еволюция на механизма на демокрацията.....	143
5. Неформални демократични корективи.....	154

V.**Глобализация / 161**

1. Политически предпоставки.....	164
2. Икономическа основа.....	169
3. Цивилизационни измерения.....	176
4. Проблемни и конфликтни зони.....	179

Част втора**Пазарен икономически механизъм (ПИМ)****I.****Търсене и предлагане –
актуални проблеми и класически тези / 185**

1. Функционални зависимости.....	185
2. За ролята на цените.....	190
3. „Еластичност“ на потреблението.....	194
4. Потенциално и платежоспособно търсене.....	201
5. Доколко е актуален Дж. М. Кейнс.....	209
6. Международните икономически отношения – обективен и неизбежен коректив.....	213

II.**Конкуренция и иновационна политика / 218**

1. Класически представи и съвременни характеристики.....	218
2. Последствия от конкуренцията.....	221
3. Конкуренция на равнище научни и производствени проекти.....	229
4. Иновационна политика.....	233
5. Рационални очаквания за промяна на конкурентната среда.....	236

III.**За стойността и цените – някои съвременни акценти / 240**

1. Трудова теория за стойността – кратък преглед и необходими уточнения	241
2. Отклонение на цените от стойността – долна и горна граница на отклонението	255
3. Цена, рента, лихва.....	259
4. Кой труд е „производителен?“	263
5. Експлоатация на наемния труд – хипотеза и реалност.....	267
6. Монополни цени – граници на спекулативно отклонение... ..	271
7. Спираля на пазарното обменно съотношение	275

IV.**Структура на пазара / 279**

1. Методологични уточнения	279
2. Пазар на човешките ресурси	285
2.1 Същност на пазара на човешки ресурси.....	285
2.2 Функционално обусловени услуги	292
2.3 Професионални и териториални структури.....	297
2.4 Регулация.....	300
3. Финансов пазар	304
3.1 Същност на финансовия пазар	304
3.2 Източници за формиране на свободен капиталов ресурс... ..	311
3.3 Кратък коментар по въпроса за секюритизацията на финансовите операции	314
3.4 Структура на финансовия пазар	316
3.5 Регулация на финансовия пазар	322
4. Пазар на стоки и услуги.....	323
4.1 Същност на пазара на стоки и услуги	323
4.2 Ресурсни зависимости	326
4.3 Структура на пазара на стоки и услуги	330
4.4 Регულიране на пазара на стоки и услуги.....	338

V.**Функционална схема на пазарния икономически механизъм (ПИМ) / 340**

1. Някои уточнения.....	340
2. Производство и пазар.....	345
3. Проблеми на ресурсната осигуреност.....	351
4. Паричен оборот	366
5. Разпределителни отношения	373
6. Конфликтни точки на възпроизводствения процес.....	377

7. Международните икономически отношения (МИО) отварят схемата	386
---	-----

Част трета

Пазарен автоматизъм и социална регулация

I.

Норберт Винер – обща теория за управлението / 397

1. Дефиниране на понятието „система“	398
2. Принципна схема на управленския цикъл	401
3. Някои обобщения	404

II.

Социално регулиране на съвременната пазарна икономика / 408

1. Предварителни бележки	408
2. Развитие на обществото и на пазарната икономика.....	410
3. Структуриране на икономическите субекти	415
4. Системни „входове“ и „изходи“ на икономиката.....	421

III.

Актуални проблеми на пазарната регулация – в търсене на решения / 432

1. Инфлация.....	435
2. Циклично развитие.....	448
3. Платежоспособно потребителско търсене.....	458
4. Управление на финансовия пазар	469
5. Регулаторни функции и възможности на данъчната и бюджетната политика	485
6. Идеята „Supply side economics“	499

Заключение	507
-------------------------	-----

Резюме	513
---------------------	-----

Библиография	519
---------------------------	-----

Contemporary Free Market Economy (Abstract)	533
--	-----

Contents	537
-----------------------	-----

За автора	541
------------------------	-----

*...внимателното наблюдаване на
природата на нещата е единствената
основа за всяка истина.
Ж.-Б. Сей*

Предговор

След втората половина на XVIII в. започва нов етап в развитието на човешката цивилизация. Великите географски открития постепенно придават планетарен характер на започналия процес на развитие на науката и техниката и на социалнополитическите промени в обществото. Феодалният деспотизъм и ретроградност на Средновековието отстъпват място на едно по-демократично развитие на обществото на основата на набиращите скорост нови принципи на организация на социално-икономическия живот. Разширяването на търговските връзки – както вътре в отделните държави, така и между държавите – и развитието на свободната стопанска инициатива поставя основите на една нова система на организация на социално-икономическия живот. На историческата сцена уверено се утвърждава капитализмът като нов цивилизационен модел на обществен живот.

За близо два века и половина този нов цивилизационен модел даде на човечеството възможност за бурно развитие на науката, икономиката и на социалния живот на обществото и направи възможно човекът да започне да изучава тайните не само на природните дадености на планетата Земя, но и на по-близкия и по-далечен Космос. Обществото направи огромна крачка по пътя на утвърждаването на демокрацията като основен принцип в отношенията между хората в процеса на тяхното общуване и взаимодействие във всички сфери на социалния, икономическия и културния живот. В този смисъл заслугите на капитализма за ускореното позитивно развитие на човешката цивилизация през последните два века и половина са безспорни и решаващи.

Но още в своето начало новият капиталистически тип обществени отношения носят на обществото не само позитиви. Пазарните принципи и механизми – на основата на които се гради капиталистическото общество – пораждат две крайно негативни явления. Това са разслоението на обществото на бедни и богати и възникващите през определени периоди от време икономически кризи. И ако проблемът с имущественото разслоение на обществото не е нов за историята на човешката цивилизация, то икономическите кризи са едно ново явление, което предизвиква сериозни сътресения в иначе устойчивото нарастване на благосъстоянието на обществото и поражда политически дискусии и социални противоречия.

Проявените негативни страни и противоречия на капитализма и на пазарната икономика бяха използвани като основание за лансирането на социализма като политическа и икономическа доктрина, която си постави за цел да премахне социалното неравенство в обществото и да организира икономическия живот на основата на планово управление на производството и разпределението на материалните блага. През ХХ в. социалистическата обществено-политическа доктрина освен като теоретична конструкция беше реализирана и като политическа и социално-икономическа практика. Първоначално Съветският съюз (Русия), а след Втората световна война и редица европейски страни се опитаха да приложат на практика социалистическата доктрина като реален практически модел за управление на политическия, социалния и икономическия живот на обществото в тези страни. Но в края на 80-те години на ХХ в. социалистическата доктрина като модел на държавно управление и планирането като основен принцип за управление на икономиката претърпяха пълен провал. Русия – родината на приложената на практика социалистическа идеология – се отказа от този социален и политически експеримент и отново се върна към принципите на пазарната икономика и капиталистическия модел на управление на обществения живот. Страните от т.нар. социалистическа система последваха примера на Русия и започнаха да градят своя социално-икономически живот на основата на правила и прин-

ципи, от които се бяха отказали след края на Втората световна война.

Но началното развитие на капитализма беше белязано и от едно друго важно политическо и социално-икономическо явление. Това е колониализмът. В резултат от двете световни войни, водени през първата половина на ХХ в., колониалната система на капитализма беше разрушена. На световната карта се появиха множество нови независими държави, които започнаха да градят своя политически, социален и икономически живот практически от нулево положение. Важно е да се отбележи, че преобладаващото мнозинство от тези новосъздадени държави възприеха капитализма като политически и социално-икономически модел. Така с днешна дата се оформят три основни групи страни с капиталистическа организация на своя обществен живот. Първата – това са страните, които може би мъчително, но последователно са преминали целия път на развитие на капитализма – от неговото зараждане в недрата на предшестващото феодално общество до съвременното му състояние. Втората група – това са страните, които след кратък първоначален период на капиталистическо развитие експериментираха със социалистическата обществено-политическа доктрина и които след около 45 години [за Русия (СССР) близо 80 години] се върнаха отново към капитализма. Третата група са бившите колониални територии, които днес са обособени като независими държави и които също в преобладаващата си част са приели капитализма като модел за организация на своя политически и социално-икономически живот.

Моля читателят да ме извини за този толкова схематичен и до голяма степен елементарен преразказ на историческите процеси и събития, свързани със зараждането и развитието на капитализма. Но без този бегъл исторически преглед не е възможно да се аргументира *важният извод*, че днес пазарна икономика и капиталистически обществени отношения съществуват в страни с различно социално, политическо и икономическо минало и равнище на материално и културно развитие. Това дава несъмнено сериозен отпечатък върху начина, по който се прилагат

основните принципи на пазарната икономика и на базираните върху тях капиталистически обществени отношения. Етапите, през които е преминало в исторически план развитието на обществения живот във всяка отделна страна и във всяка отделна група страни – в зависимост от тяхната най-нова история – налага специфични национални черти и културни особености в реализирането на принципите на пазарната икономика, на демокрацията, на социалните и икономическите отношения в рамките на капитализма като цивилизационен модел. В този смисъл е много трудно да се говори за пазарна икономика въобще и за капиталистическо общество като един общ политически и социален модел. Много трудно е да се каже кой е типичният модел на капитализъм и на пазарен тип икономика – този в САЩ, този в Япония или този в страните от Европейския съюз. Още по-трудно е да се характеризира политическият и икономическият модел в голяма част от страните на т.нар. Трети свят или на развиващите се страни. Те също като че ли са капиталистически, те също като че ли се ръководят от принципите на пазарната икономика, но къде започват и къде завършват отклоненията и модификациите на основополагащите принципи – познати ни от живота на развитите капиталистически държави – е много трудно да се определи, а и едва ли това е възможно и практически необходимо. По-важно в случая е, че дори най-общият анализ показва, че процесът е не към разширяване на разнообразието, а към неговото преодоляване на основата на ползване опита и успехите на страните, които по-дълго и по-успешно са прилагали и усъвършенствали капиталистическия цивилизационен модел и са се развивали на основата на принципите и механизмите на пазарната икономика.

Изискването за обективност налага да се отбележи, че особено през последните години тази тенденция към унификация не се отнася за тези страни, където основна религиозна и културна доктрина е ислямът. Религиозният фанатизъм и фундаментализъм, които се налагат в една част от страните, където ислямът е господстваща религия, сериозно отдалечава живота на тези страни от общото русло на развитие на съвременния цивили-

лизационен модел. Колко мащабни ще се окажат тези зародили се в последните години изолационистки тенденции и колко продължително ще е тяхното влияние е трудно да се прогнозира. Те са една мутация в модела на съвременната цивилизация. Това е факт, който не може да бъде пренебрегнат, когато се коментират глобалните мащаби на развитие на съвременния капитализъм и на съвременната пазарна икономика.

От казаното дотук за нуждите на по-нататъшното изложение е важно да се отбележи, че анализите и оценките за състоянието и тенденциите в развитието на капиталистическото общество и на пазарната икономика ще се основават върху практиката на обществено-политическия и социално-икономическия живот в развитите капиталистически страни, където съвременният цивилизационен модел е проявил най-отчетливо както своите положителни силни страни, така и своите слабости. В тази посока на уточнения е важно да се отбележи, че единствената страна, където капитализмът се е развил не в противоборство и като алтернатива на феодализма, това са САЩ. В този смисъл може да се твърди, че единствено в тази развита капиталистическа страна няма остатъци от социални и културни наслоявания и традиции, наследени от феодализма. Нека не забравяме, че родината на капитализма – Великобритания, все още – макар и твърде формално – е монархия.

Това изключително разнообразие в практическия опит при прилагането на принципите на капитализма и на пазарната икономика правят изключително трудно тяхното анализиране и изучаване. Още в зората на възникването на този нов обществен строй цяла плеяда от изтъкнати учени и мислители са се опитвали да осмислят уникалността на механизмите, които в условията на капитализма движат процесите и явленията в обществено-политическия и социално-икономическия живот в положителна посока. Някои от първоначалните научни възгледи и оценки днес ни изглеждат наивни и, разбира се, нямат нищо общо със съвременната обществено-икономическа реалност, но за своето време те са били възприемани като неподлежаща на съмнение научна истина. В този смисъл е достатъчно

само да се припомни разбирането на Франсоа Кене за това, че само селскостопанският труд е производителен за обществото, а класата, занимаваща се с промишлено производство според него е „безплодна“. В същото време Кене причислява рентиерстващите собственици на земя към „производителната класа“ наред с арендаторите на земя.

Аналогично само в негативен план е разглеждан от редица класици на капиталистическата политическа икономия и въпросът за експлоатацията на хората на наемния труд. В своя детайлен анализ на капитализма като обществен строй Карл Маркс прави категоричния извод, че хората на наемния труд са експлоатирани от собствениците на капитала – капиталистите – и тази теза слага началото на едно мощно политическо движение, което си поставя за цел да преодолее – според тази политическа доктрина – социалното неравенство по пътя на обобществяването (експроприацията) на капитала и организирането на планомерно управление на икономиката. Въпреки че тази политическа доктрина претърпя провал при опита за нейното реализиране на практика, тя все още владее умове на немалко хора по целия свят.

На другия – противоположния – полюс са привържениците и защитниците на идеята, че пазарната икономика не се нуждае от никакви обществени регулации, защото принципите на нейното функциониране съдържат в себе си достатъчно надеждни техники и механизми за саморегулация. Все още редица съвременни изтъкнати учени икономисти и представители на бизнеса с благоговение повтарят тезата на Адам Смит за „невидимата ръка“, която от сблъсъка на противоречащите си лични егоистични интереси формира в крайна сметка полезни за цялото общество резултати от стопанската дейност. Основна политическа теза, извеждана от това разбиране, се свежда до настояването да се намалят до минимум – ако не могат да се избегнат въобще – обществените регулации по отношение на автоматизма при функционирането на пазарната икономика.

Тези две диаметрално противоположни социални и политически доктрини, макар и да са твърде популярни, страдат от един общ недостатък. Те не отчитат обществените и икономическите

реалности. На съвременния етап от своето развитие обществото не може да се откаже от автоматизма на пазарните регулатори, които, от една страна, са мощен двигател на социалния и икономическия прогрес, но от друга – те твърде често пораждат диспропорции в икономиката, от които се раждат повече или по-малко опустошителни кризи.

Но въвеждането на прекалено много регулатори, които да ограничават в една или друга степен действието на пазарния автоматизъм, води, от друга страна, до съдържане или дори до спиране на обществения прогрес и до снижаване на темповете на икономическо развитие.

Политиците и икономистите доктринери спорят за това кой подход е по-правилен и теоретично по-издържан, но социално-икономическата практика налага свои правила и своя неумолима логика. След всяка икономическа депресия или криза се появяват нови регулаторни механизми, които в общия случай обективно и прагматично налагат компромисни решения. Компромисът се състои в това, че се въвеждат такива регулации, които, от една страна, да смекчат крайното проявление на негативните страни на стихийната пазарна регулация, а от друга – да оставят достатъчно свободно поле за изява на конкуренцията и на свързаното с нея неочаквано поведение на основните икономически субекти, което е генераторът на общественно-икономическото развитие. Учудващото е, че представителите на двете полярни политизирани икономически доктрини упорито отказват да признаят обективните реалности и продължават ревностно да спорят и да отстояват своите крайни практически непродуктивни теоретични позиции. Ето защо в по-нататъшното изложение ще се направи опит да бъдат отчетени обективните реалности, родени от опита в развитието на капиталистическото общество и на пазарната икономика, и на тази основа да се направят изводи и оценки за възможните бъдещи промени в регулаторните механизми, чрез които могат да се преодолеят едни или други негативни процеси в развитието на капиталистическото общество и на пазарната икономика текущо – с днешна дата – и в най-близка перспектива.

Така поставена, изследователската задача е изключително сложна както в общотеоретичен, така и в методически и приложен план. Сложността произтича основно от комплексния характер на социално-икономическите и общественно-политическите проблеми, които е необходимо да бъдат проучени и осмислени. Взаимовръзките и взаимозависимостите между процесите и явленията в обществото и в икономиката са толкова сложни и разнопосочни, че на практика е много трудно да се избере отправната точка на научния анализ. Един от възможните подходи – и по-нататък в изложението ще се направи опит той да бъде следван последователно – е да се анализират обективно и без идеологически и политически предубеждения (доколкото това е възможно) общественно-политическите и социално-икономическите реалности.

Разбира се, всеки съвременен научен икономически анализ не може да не отчита натрупаното до този момент научно знание, в което има както постановки, които са изпреварили времето си, така и оценки и изводи, които са валидни и по всяка вероятност още дълго време ще бъдат валидни при оценката на обществената и икономическата действителност. Но на научния континуитет следва да се гледа не като на ограничителна рамка за осъществяваните нови научни изследвания, а напротив, като достигнат връх в областта на човешкото познание, от който се откриват нови неподозирани панорамни картини, които трябва да бъдат изучени и осмислени.

Непосредствен подтик за това научно изследване, което се предлага на вниманието на читателите, е възникналата през 2008 г. световна икономическа криза. Впечатлението е, че тя изненада както учените, така и икономическите експерти от практиката. Причината е, че след Голямата депресия от 1929–1933 г. икономиките на основните капиталистически страни се развиваха сравнително успешно без особени сътресения. Постепенно се утвърди разбирането, че циклични депресивни състояния на икономиките са възможни, но че вече са намерени тези присъщи на пазарната икономика регулаторни механизми, които успешно могат да решат два важни проблема. Първо, да ограничат

негативните последици от депресията или кризата в рамките на едно спадане на темповете на икономическия растеж, но без да се засегнат основните икономически структури и механизми, които да осигурят преодоляване на затрудненията и последващо успешно икономическо развитие.

Второ, създадено беше убеждението, че икономическите депресии и кризи вече не са и не могат да бъдат тотални, т.е. световни, и че съществуват достатъчно ефективни средства и механизми за локализиране на негативните последици само в рамките на съответната национална икономика и дори нещо повече – негативните последици да бъдат ограничени само в рамките на отделен сектор на съответната национална икономика.

Последната световна икономическа криза показва, че подобни разбирания и очаквания са прекалено оптимистични и на практика се оказаха несъстоятелни. Икономиката на САЩ – откъдето започна кризата – за периода 1992–2002 г. се развиваше изключително успешно при безработица в границите на около 4% годишно и при почти нулева инфлация. Следващите 5–6 години, макар и да създадоха някои представи и очаквания за влошаване на основните икономически показатели, осигуриха на САЩ едно продължаващо сравнително устойчиво икономическо развитие. На фона на тази успокояваща картина в края на 2007 г. и началото на 2008 г. се появили първите сериозни симптоми за трудности и дисбаланси във финансовата сфера. Тези първи симптоми не породиха особено безпокойство нито в правителството на САЩ, нито във Федералния резерв. Оптимистичната оценка беше, че правителството и Федералният резерв разполагат с достатъчно възможности да овладеят поредното сътресение в икономиката на страната. Но постепенно стана ясно, че задалите се черни облаци носят не само пролетен дъжд, а и опустошителна буря, от която в крайна сметка пострада не само икономиката на САЩ, но и цялата световна икономика.

Много учени и изтъкнати икономически експерти побързаха да анализират причините и последициите от кризата и да изразят своето мнение за това какво е трябвало и какво не би тряб-

вало да се прави, за да се предотврати или поне да се ограничи нейното опустошително действие. Един по-внимателен преглед на изразените множество мнения и оценки показва, че те отново се позиционират в двата полюса на силно политизиран спор „за“ и „против“ регулацията. Независимо от теоретичните принципни спорове правителствата и централните финансови органи на САЩ и на останалите развити капиталистически страни приложиха екстрени регулаторни мерки за справяне с кризата и за локализиране на нейните негативни последствия. Тези мерки дадоха като цяло положителен резултат и към днешна дата кризата може да се счита за овладяна, в резултат на което нормалният ритъм на развитие на водещите национални икономики се възстановява успешно. Въпреки това остава открит въпросът: „Защо?“, и по-конкретно: „Защо възникна кризата? Защо водещите икономически експерти не можах да я предвидят? Защо не бяха взети превантивни мерки, за да не се достигне до такъв катастрофален икономически колапс? Защо от национална икономическата криза се превърна в световна?“

Естествено, на тези въпроси е трудно да се даде еднозначен отговор. Съвременната пазарна икономика е изключително сложен обществен механизъм и неговото изучаване – а още повече целенасочено регулиране – е неимоверно трудно. Но именно последната световна икономическа криза показва, че проблемът е в това, че към нейното изучаване и към опитите за нейното регулиране в повечето случаи се подхожда доктринерски. Затова е дошло време да бъдат зададени верните въпроси, за да се получат след обективен анализ и верните отговори. Това е изключително трудна задача, но нейното решаване е време да започне отнякъде. Опит в тази насока се прави и с *настоящото изследване*. То не може и не си поставя за цел да нареди целия сложен пъзел. Неговата основна задача е да провокира разсъждения и анализи в едно подценявано досега направление. Става дума за необходимостта да се потърсят такива техники и направления за регулиране на съвременната пазарна икономика, които, от една страна, да запазят нейната творческа функционална същност, а от друга – да ограничат негативните последствия от проявите на спонтанна деструктивност.

Проблематиката, която е обект на внимание в настоящото изследване, е строго специфична. Това предполага читателят да има теоретична подготовка и практически познания по икономика, за да се ориентира правилно както в същността на поставените проблеми, така и в предлаганите варианти за тяхното разрешаване. Въпреки това навсякъде – където това е било възможно – в изложението е избегнат строго професионалният икономически жаргон и усложнени логически конструкции. Въпреки това на редица места по необходимост са предложени абстрактни логически разсъждения, без които е трудно да се разкрият и осмислят някои от най-сложните икономически процеси и явления.

Иска ми се да вярвам, че всеки читател, който си направи труда да прелисти по-внимателно тази книга, би намерил за себе си редица полезни теми, върху които да поразмишлява самостоятелно. В случаите, когато съм си позволил да предложа отговор на поставения въпрос, съм изхождал от убеждението, че това мое предложение ще е повод за последващ размисъл и творческа дискусия, чрез които да се формира едно по-общо професионално мнение. Представата ми за това мое изследване е, че то е един разгърнат тезис за последващи задълбочени научни дискусии, които да излъчат към социалната и икономическата практика смислени послания за възможностите и перспективите в развитието на съвременната пазарна икономика.

Длъжен съм отново изрично да подчертая, че анализите, оценките и изводите, направени в това изследване, се основават на опита и практиката на страните с развита пазарна икономика, които имат и най-богат опит в областта на регулирането на съвременните пазарни икономически отношения. Споделям разбирането, че именно в тези страни в най-чист вид (в исторически план и като съвременна практика) са се открили както положителните страни, така и недостатъците на автоматизма на пазарното регулиране. Това дава основание да се очаква, че ако не веднага, то в близкото бъдеще всички останали страни с пазарна икономика ще минат по същия път на развитие и ще се сблъскат със същите проблеми, пред които са изправени днес

ведещите страни с развита пазарна икономика. Националните специфики и особености на икономиките в различните страни едва ли скоро ще бъдат изживени, но съм убеден, че в общото и основното съвременният тип пазарна икономика ще придобива все повече универсални черти и функционални характеристики. Може би в този смисъл изводите и оценките от това изследване ще имат по-широко и универсално значение, независимо че са изведени въз основата на една сравнително по-ограничена по обхват социално-икономическа практика – тази на страните с развита пазарна икономика.

юни-октомври 2014 г.

Авторът